

Sygn. I C 470/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSR del. Dariusz Podyma

Protokolant : Ewa Lenartowicz

po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 2016 roku w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa S. W. i E. W.

przeciwko (...) Bank Spółce Akcyjnej w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. oddala powództwo;

2. zasądza solidarnie od powodów na rzecz pozwanego kwotę 17 zł (siedemnaście złotych) tytułem zastępstwa procesowego;

3. nakazuje wypłacić z sum budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie na rzecz radcy prawnego Z. S. kwotę 8 856 zł (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego, udzielonego z urzędu.

I C 470/15

UZASADNIENIE

Powodowie S. W., E. W. wnieśli przeciwko (...) Bank S.A. z siedzibą w W. pozew o pozbawienie wykonalności bankowy tytuł egzekucyjny z dnia 27 czerwca 2014 roku, zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu z dnia 15 lipca 2014 roku w sprawie XV Co 4062/14, oraz zasądzenie zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu podniesiono, że powodowie nigdy kredytu nie uzyskali, nie kupili też nieruchomości na rynku wtórnym, na zakup, której kredyt był udzielony. Kredyt przekazany został Przedsiębiorstwu Produkcyjno Handlowo Usługowemu (...) sp. z o. o. i to przedsiębiorstwo nabyło nieruchomość z przekazanych środków. Powodowie zabezpieczyli kredyt na swojej prywatnej nieruchomości w R. przy ulicy (...). Zarzucili pozwanemu naruszenie art. 5 ust 1 pkt 3, art. 69 ust 1 i 2 pkt 3, oraz art. 70 prawa bankowego, w zw. z art. 5 kc, art. 58 ust 1 i 2 kc, oraz art. 387 § 1 i 2 kc. Dodatkowo powodowie podnieśli zarzut przedawnienia roszczenia najpóźniej z dniem 27 lutego 2013 roku.

W odpowiedzi na pozew z dnia 18 stycznia 2016 roku pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu podniesiono, że bezspornym pomiędzy stronami jest, iż w dniu 26 lutego 2010 roku doszło do zawarcia umowy kredytu hipotecznego. Zgodnie z częścią szczególną powodowie otrzymali kredyt w całkowitej kwocie 1 969 136,49 złotych. Zabezpieczeniem kredytu miała być hipoteka min ustanowiona na nieruchomości stanowiącej

własność PPHU (...) sp. z o. o., której prezesem zarządu był powód S. W.. Spółka zakupiła nieruchomość za kwotę otrzymaną przez powodów na podstawie przedmiotowej umowy kredytowej. Zdaniem pozwanego roszczenie stało się wymagalne na skutek wypowiedzenia powodom umowy kredytowej z dniem 23 października 2010 roku.

Sąd ustalił i zważył, co następuje.

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., której prezesem zarządu był i jest powód S. W. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej postanowiła „okazyjnie” dokonać zakupu terenu przemysłowego. Sprzedający nieruchomość, R. T., G. T., posiadali zadłużenie u różnych podmiotów. Po zakończeniu negocjacji, w dniu 6 listopada 2009 roku w kancelarii notarialnej notariusz A. G. sporządzona została warunkowa umowa sprzedaży nr rep (...), w której R. i G. małżonkowie T. sprzedali Spółce pod firmą przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe (...) sp. z o. o. z siedzibą w P. reprezentowaną przez S. W. prawo użytkowania wieczystego niezabudowanych działek gruntu o numerach 319, 970/317, (...), (...), (...), (...), (...) o łącznej powierzchni 4.1942 ha opisanych w księdze wieczystej (...) Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach za cenę 2 000 000 złotych pod warunkiem, że Gmina P. nie skorzysta z prawa pierwokupu nieruchomości. Strony uzgodniły, że cała cena sprzedaży zapłacona zostanie do dnia 28 lutego 2010 roku, po podpisaniu umowy przenoszącej prawo użytkowania wieczystego przedmiotowych działek z zaznaczeniem, że w pierwszej kolejności z ceny sprzedaży całkowicie zostaną uregulowane wszystkie zadłużenia i zaległości płatnicze R. i G. małżonków T. jak i każdego z osobna oraz Spółki (...) s. c. związane między innymi z prowadzonymi egzekucjami komorniczymi (w szczególności należności zabezpieczone hipotekami), oraz ich zadłużenia wobec Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Urzędu Skarbowego, a reszta ceny sprzedaży zostanie przekazana stronie sprzedającej. W umowie zapisano, że PPHU (...) sp. z o. o. z siedzibą w P., jako dzierżawcy przedmiotowych działek znany jest ich stan prawny i faktyczny. W dniu 22 grudnia 2009 roku w tej samej kancelarii notarialnej sporządzona została umowa warunkowa sprzedaży nr rep (...), przez R. i G. małżonków T. spółce Produkcyjno-Handlowo-Usługowe (...) sp. z o. o. z siedzibą w P. reprezentowanej przez powoda prawa użytkowania wieczystego nieruchomości oznaczonej, jako działka (...) o powierzchni 1.1469 ha opisanej w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w T. G., oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości oznaczonej, jako działka (...) o powierzchni 2.8709 ha opisanej w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w T. G., pod warunkiem, że Gmina P. nie skorzysta z prawa pierwokupu nieruchomości.

W dniu 26 lutego 2010 roku zawarte zostały dwie umowy. Pierwsza pomiędzy S. W., E. W. a (...) Bank S.A. z siedzibą w W. umowa o kredyt hipoteczny – tradycyjny nr DK/KR-H. (...)/ (...). Powód w oświadczeniu o dochodach zadeklarował dochody miesięczne w przedziale 80 000 do 110 000 złotych miesięcznie, oraz maksymalną wysokość raty kredytu na 40 000 złotych. Bank udzielił powodom kredytu w wysokości 1 900 000 złotych na zakup nieruchomości na rynku wtórnym. Kwota kredytu miała zostać przelana w części na rachunek wierzyciela zbywcy a w części na wskazalby w akcie notarialnym przez zbywcę rachunek. Zabezpieczeniem kredytu strony uzgodniły będą hipoteki ustanowione na nieruchomości położonej w R. gm. K. opisanej w KW (...) stanowiąca własność kredytobiorców S. i E. małżonków W. na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej, oraz nieruchomość położonej w B. przy ulicy (...), której wieczystym użytkownikiem była i jest spółka przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe (...) sp. z o. o. z siedzibą w P.. Ponadto zabezpieczeniem spłaty kredytu był weksel in blanco z deklaracją wekslową nr DK(...) wystawiony przez S. i G. małżonków W. a poręczony przez przedmiotową Spółkę.

W tym samym dniu zawarta została druga umowa nr rep (...) w kancelarii notarialnej notariusz A. G., w której R. i G. małżonkowie T. przenieśli na rzecz Spółki pod firmą przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe (...) sp. z o. o. z siedzibą w P. reprezentowaną przez S. W. prawo użytkowania wieczystego wynikające z umowy z dnia 22 grudnia 2009 roku nr rep (...). S. W. działając w imieniu spółki nabywającej prawo użytkowania wieczystego zobowiązał się do zapłaty części ceny sprzedaży w kwocie 1 762 574, 55 złotych w terminie do 28 lutego 2010 roku przelewając:

- kwotę 743 764, 96 złotych na wskazane konta bankowe Miasta P.,

- kwotę 123 194, 47 złotych na wskazane konto bankowe Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w T. G. tytułem spłaty zadłużenia sprzedających w stosunku do A. M.,

- kwotę 293 205, 01 złotych na wskazane konto bankowe Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w T. G. tytułem spłaty zadłużenia sprzedających w stosunku do Z. C.,

- kwotę 321 351, 30 złotych na wskazane konto bankowe Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,

- kwotę 281 058, 81 złotych na wskazane konto bankowe Urzędu Skarbowego w B.. Powód, jako reprezentujący Spółkę zobowiązał się również do zapłaty reszty ceny sprzedaży w kwocie 237 425, 45 złotych do dnia 31 grudnia 2010 roku na wskazane przez sprzedających konto/a bankowe. W dniu 30 marca 2010 roku z S. W. z rachunku nr (...) prowadzonego przez S. W. i E. W. wydał dyspozycje dokonania przelewów na wskazane przez sprzedających prawo użytkowania wieczyste konta bankowe wierzycieli R. i G. małżonkowie T.. Dyspozycje zostały wykonane na łączną kwotę 1 900 000 złotych. Początkowo spółka Produkcyjno-Handlowo-Usługowe (...) sp. z o. o. z siedzibą w P. w terminach wynikających z harmonogramu spłat kredytu wykonywała warunki umowy kredytowej nr (...). W związku z załamaniem działalności gospodarczej prowadzonej przez spółkę w zakresie rekultywacji terenów, pojawiły się problemy finansowe. Skutkowały zaprzestaniem spłacania rat kredytu i wypowiedzeniem powodom przez pozwaną umowy kredytowej w dniu 29 października 2012 roku z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia umowy. Powodowie od samego początku trwania umowy nie uiszcili żadnej raty kredytu. Po wypowiedzeniu umowy również nie spłacili zadłużenia. W dniu 8 lipca 2014 roku pozwany Bank złożył wniosek o nadanie klauzuli wydolności (...). W dniu 22 sierpnia 2014 roku pozwany złożył do komornika wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie wystawionego przez Bank tytułu egzekucyjnego nr (...) dotyczącego umowy o kredyt hipotecznego nr DK/KR-H. (...)/ (...), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 15 lipca 2014 roku w sprawie XV Co 4062/14, przeciwko powodom. Egzekucja komornicza skierowana została min do nieruchomości powodów.

dowód: akt notarialny z dnia 6 listopada 2009 roku nr (...) k- 12 – 23, umowa o kredyty nr DK/KR-H. (...)/ (...) z aneksem k- 64 – 71, odpis KRS wg stanu na 14 stycznia 2016 roku Spółki Produkcyjno-Handlowo-Usługowe (...) sp. z o. o. z siedzibą w P. k- 72 – 74, oświadczenie o dochodach k- 75, aktu notarialnego z dnia 26 lutego 2010 roku k- 77- 83, polecenia przelewu k- 88-99, wypowiedzenie umowy powodom k- 100 -103, częściowo zeznania powoda zapis nagrania 00.20.33, 00.23.02, 00.28.25, 00.30.58, 00.31.37, 00.37.07 k- 140, 141, powódki 00.43.59, 00.44.34 k- 142, dokumenty w aktach km 4370/14 stanowiących załącznik.

Ustalony stan faktyczny wynika z treści dokumentów urzędowych, które zgodnie z art. 244 § 1 kpc stanowią że – dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Niewątpliwie dokumentami są akty notarialne, orzeczenia sądowe i komornicze. Uzupełnieniem ustalonego stanu faktycznego są dokumenty prywatne, które zgodnie z art. 245 kpc stanowią, że – dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokumentami takimi w niniejszym sporze jest umowa oraz korespondencja stron. Analiza dokumentów urzędowych i prywatnych jednoznacznie wykazuje, że powód S. W. był osobą, która od samego początku brała aktywny i decyzyjny udział w przygotowaniu i realizacji transakcji kupna prawa użytkowania wieczystego od małżeństwa R. i G. T.. Nie sposób przyjąć, że powód był na jakimkolwiek etapie realizacji transakcji pozbawiony wiedzy o wszystkich istotnych okolicznościach transakcji, skoro sam ją przygotowywał. Jako prezes zarządu Spółki kapitałowej, która nabyła przedmiotową nieruchomość miał pełną wiedzę zarówno, kto prawo wieczystego użytkowania nabywa i z jakich środków i jak pozyskanych następuje zapłata za nabycie prawa. Zgodnie z art. 353 kc - strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego. Strona powodowa w niezrozumiały sposób podnosiła, że powodowie żadnych pieniędzy nie otrzymali. Powodowie ze środków pochodzących z zaciągniętego przez nich kredytu zadecydowali o spełnieniu świadczenia na rzecz osoby trzeciej tj. sprzedających prawo użytkowania wieczystego spółce, mając pełną wiedzę, co jest przedmiotem umowy. Wynika to z aktów notarialnych, ale również z faktu wydania dyspozycji przelewu środków finansowych na wskazane konta wierzycieli sprzedających przez powoda. Nie ma żadnych przesłanek czy też dowodu by uznać istnienie jakiegokolwiek wady oświadczenia woli po stronie powodów. Powód, jako prezes zarządu

spółki kapitałowej z oczywistych powodów był zainteresowany zapłatą ceny nabycia prawa użytkowania wieczystego. Pomimo odrębności prawnej, spółki kapitałowej i osoby fizycznej nie sposób nie zauważyć oczywistego powiązania S. W. ze spółką Produkcyjno-Handlowo-Usługowe (...) sp. z o. o. z siedzibą w P.. Nie zasługują na uznanie zarzuty naruszenia przez Bank przepisów prawa bankowego. Badanie zdolności kredytowej i jego ewentualna weryfikacja pod kątem prawidłowej kontroli zdolności kredytowej nie wywołuje żadnych skutków w relacjach bank i klient banku. Nadzór w tym zakresie dokonują organy nadzoru finansowego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 maja 2014 r. VI ACa 945/13, LEX nr 1469473).

Zarzuty powodów sprowadzają się do dwóch kwestii pierwsza zawiązana zarzutem naruszenia art. 58 kc w związku z naruszeniem przepisów prawa bankowego a druga zawiązana z zarzutem przedawnienia roszczenia.

Wskazana podstawa prawna żądania art. 58 § 1 kc i art. 58 § 2 kc wzajemnie się wykluczają. Czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba, że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy – art. § 1 . Jeżeli czynność prawa jest sprzeczna z ustawą to z oczywistych powodów nie może już naruszać zasad współżycia społecznego - § 2 - nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Sprzeczność z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu § 2, jest wynikiem nadużycia prawa istniejącego, w sposób powodujący jego nieważność. Czynność prawa sprzeczna z zasadami współżycia społecznego to czynność naruszająca podstawowe zasady etycznego i uczciwego postępowania, słuszności, moralności i godziwości – wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 22 października 2015 r. I ACa 518/15, LEX nr 1842181. O ile skutek jest zbliżony i powoduje nieważność czynności to zupełnie inne przesłanki należy udowodnić powołując się na każdą ze wskazanych podstaw prawnych. Żadna jednak z przesłanek cytowanego przepisu nie została w ocenie Sądu udowodniona. Nie jest naruszeniem prawa udzielenie powodowi kredytu na sfinansowanie zakupu nieruchomości na rzecz osoby trzeciej. Nie jest to czynność sprzeczna z prawem albo mająca na celu obejście przepisów prawa. Trudno również uznać za naruszenie zasad współżycia społecznego czynność dokonaną przez powodów na rzecz spółki, której współwłaścicielem i prezesem zarządu był i jest powód. W sposób oczywisty zachowanie powoda zmierzało, bowiem do przysporzenia majątkowego spółce a co za tym idzie powodowi, którzy posiadają wspólność ustawową małżeńską. Powód w zeznaniach wskazał, że z uwagi na problemy związane z prowadzeniem działalności przez Spółkę pojawiły się problemy ze spłatą kredytu. Konsekwencją ryzyka gospodarczego, które podjął powód jest obecna sytuacja, w której wierzyciel skierował roszczenia do kredytobiorców. Dopuszczalnym było w ramach swobody kształtowania stosunków cywilno prawnych, świadczenie na rzecz spółki przez powodów i na tej samej zasadzie dopuszczalnym było dokonywanie spłat przez spółkę kredytu zaciągniętego przez powodów. Do ustalenia sposobu uiszczenia ceny nabycia nieruchomości i sposobu spłaty kredytu doszło w wyniku decyzji podjętej przez S. W.. Nie wykazano, na czym miałyby polegać naruszenie zasad współżycia społecznego.

Sąd rozpoznał spór w granicach określonych przez powodów i w zakresie zarzutów stanowiących uzasadnienie żądanie powództwa. Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 1 i 2 k.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście, albo jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Mając na uwadze omówiony powyżej, brak podstaw do stwierdzenia nieważności czynności prawnej, z której pozwana wywodzi roszczenie objęte (...) nr (...), z powodów wyżej omówionych odpada podstawa prawna – art. 840 § 1 pkt 1 kpc.

Drugi zarzut, dotyczący przedawnienia roszczenia w kontekście art. 840 § 1 pkt 2 kpc, jest również całkowicie nietrafny. Produkcyjno-Handlowo-Usługowe (...) sp. z o. o. z siedzibą w P. do połowy roku 2012 wywiązywało się

z dorozumiałem umowy zawartej z powodami i spłacało kredyt DK/KR-H. (...)/ (...). Okoliczność tą potwierdza powód w zeznaniach – zapis nagrania 00.27.31 k- 141. W takiej sytuacji pozwany bank nie miał podstaw by w jakikolwiek sposób ingerować w umowę, która była wykonywana. Dopiero problemy finansowe Spółki, tak jak zeznał powód i załamanie się rynku rekultywacji nieruchomości spowodowały zaniechanie spłaty rat kredytowych i tym samym naruszenie warunków umowy. Powstanie zwłoki w płatności rat spowodowało, że umowa o kredyt, którą zawarli powodowie została wypowiedziana w dniu 29 października 2012 roku z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia umowy. Roszczenie stało się wymagalne 30 listopada 2012 roku. W dniu 8 lipca 2014 roku złożony został wniosek o nadanie przez Sąd klauzuli wykonalności przedmiotowemu (...), który jest czynnością przerywająca bieg terminu przedawnienia roszczenia. Na podstawie (...) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności wszczęto w dniu 22 sierpnia 2014 roku postępowanie egzekucyjne, które trwa do chwili obecnej. Chronologia podejmowanych działań, jest dowodem na to, że nie doszło do bezczynności wierzyciela trwającej dłużej niż 3 lata, która skutkowałaby przedawnieniem roszczenia.

Powodowie nie udowodniły spełnienia przesłanek, które skutkowałyby uwzględnieniem żądania o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, dlatego na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 i 2 kpc w zw. z art. 6 kc, orzeczono o oddaleniu powództwa w całości.

Na podstawie art. 98 kpc orzeczono kosztach procesu.

O kosztach zastępstwa procesowego udzielonego z urzędu orzeczono na podstawie art. 223 ustawy o radcach prawnych i § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.